

מרכז המידע למודיעין ולטרור
על שם אלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ מתרחבת הביקורת במחנה השמרני נגד אחמדינז'אד: מואשם בסטיה מעקרונות הזרם השמרני.
- ✓ החל שלב הרישום הסופי לקראת יישום הרפורמה במדיניות הסובסידיות.
- ✓ על רקע ויכוח נמשך בנוגע לנתוני האבטלה: עליה של 3.5 אחוזים בשיעור האבטלה.
- ✓ הולכים לבתי הקולנוע במקום למסגדים: ביקורת אנשי דת בכירים על הקרנת סרטים במהלך חודש הרמדאן.
- ✓ תמונת השבוע: הנשיא סועד את סעודת שבירת הצום בחברת ילדים יתומים.

מתרחבת הביקורת במחנה השמרני נגד אחמדינו'אד: מואשם בסטייה מעקרונות הזרם השמרני

1. הביקורת נגד הנשיא אחמדינו'אד בקרב המחנה השמרני הגיעה השבוע לשיאים חדשים. בראיון ארוך, שהעניק לשבועון "סרוש" (Soroush) המזוהה עם רשות השידור הממלכתית, טען חבר המג'לס השמרני, עלי מטהרי (Ali Motahari), כי הנשיא ותומכיו אינם מייצגים תפישה שמרנית כי אם תפישה קיצונית נפרדת. הוא אף הישווה את השקפת עולמם לתפישתה של הקבוצה האסלאמית הרדיקלית "פרקאן" (Furqan), שביצעה לאחר המהפכה מספר התנקשויות בחייהם של כמה מבכירי המשטר, ביניהם גם אביו של מטהרי, איש הדת הבכיר איתאללה מרתזא מטהרי. לדבריו, השקפתם של הנשיא ותומכיו מבוססת על פרשנות עצמאית של האסלאם, הם אינם מייחסים חשיבות רבה לאנשי הדת הבכירים ואף אינם מחויבים לתפישת "שלטון חכם ההלכה" (ולאית-י פקיה) לנוכח השקפת עולמם המשיחית.

עלי מטהרי

2. עוד ציין מטהרי, כי הסיבה היחידה לתמיכתם של רוב אנשי הדת בנשיא ובממשלתו היא תמיכתו של המנהיג העליון בממשלה הנובעת משיקולים הקשורים לאינטרסים של המשטר. הוא טען, כי הביקורת נגד הנשיא וממשלתו – לא זו בלבד שאינה מחלישה את השמרנים אלא אף מחזקת אותם וכי אם כל השמרנים היו פועלים בהתאם לדרכם הקיצונית של תומכי הנשיא, לא היה נותר זכר לזרם השמרני.

3. בהתייחסו לחילוקי הדעות בין הממשלה לבין המג'לס אמר מטהרי, כי על המג'לס לגלות עצמאות ביחס לנשיא וכי נטייתו של אחמדינו'אד להתעלם מחוקים, שאושרו על-ידי המג'לס, עלולה לסלול את הדרך לרודנות. מטהרי התייחס גם לגיבוי, שהעניק אחמדינו'אד בשבוע שעבר לראש-לשכתו, רחים משא'י (Rahim Masha'i), בעקבות סערה שעוררו דבריו בכנס של איראנים המתגוררים בחו"ל, שנערך בטהראן. משא'י, שכבר עמד בעבר במוקד מספר שערוריות, הצהיר במהלך הכנס, שאיראן צריכה להפיץ בעולם את "המחשבה האיראנית" ולהעדיפה על פני "המחשבה האסלאמית". דבריו עוררו ביקורת קשה בקרב בכירים במחנה

השמרני ובמסד הדתי, שהאשימו אותו בעידוד תפישות לאומיות חילוניות ובפגיעה באסלאם. אף על-פי כן התייצב הנשיא בשבוע שעבר לצד משאא'י ואמר, כי יש לו אמון מלא בו וכי מקורן של המתקפות נגדו הוא בקבוצות פוליטיות מסוימות המבקשות לפגוע בממשלה (מהר, 11 אוגוסט).

4. בהתייחסו לפרשה אמר מטהרי, כי דברי משאא'י ותמיכת הנשיא בו נוגדים את עקרונות האסלאם. הוא ציין, כי אילו היו הדברים נאמרים בתקופה בה היו הרפורמיסטים בשלטון, היו השמרנים יוצאים לרחובות במחאה (אפתאבי-יזד, 14 אוגוסט).

5. תמיכתו של הנשיא בראש-לשכתו עוררה ביקורת גם מצד חברי מג'לס נוספים. חבר המג'לס ע'לאם-רזא מצבאחי מקדם (Gholam Reza Mesbahi Moqaddam) אמר השבוע, כי עדיף היה, אילו במקום להצדיק את דברי משאא'י היה הנשיא מנחה אותו לחזור בו מדבריו המנוגדים לאינטרסים הלאומיים ולאידאולוגיה של המהפכה. הוא ציין, כי מספר חברי מג'לס ניסחו מכתב מחאה לנשיא בעקבות הפרשה ובו דרישה ממנו להעיר למשאא'י על דבריו (פרארו, 15 אוגוסט).

6. יו"ר המרכז למחקרים של המג'לס, אחמד תוכלי (Ahmad Tavakoli), הנחשב לאחד ממבקריו הקשים של הנשיא במחנה השמרני, יצא אף הוא במתקפה חריפה נגד הנשיא על רקע המחלוקת בין הממשלה לבין המג'לס בשאלת חלוקת הסמכויות בנוגע להליך החקיקה. תוכלי מתח ביקורת על התעלמותו של הנשיא מחוקים, שאושרו על-ידי המג'לס ו"מועצת שומרי החוקה", האשים את הנשיא בעקשנות ואמר, כי הוא נוטה להחשיב את פרשנותו האישית לחוק יתר על המידה.

6. לביקורת זו הצטרף גם חבר המג'לס, פ'רויז סרורי (Parviz Sorouri), שאמר, כי אין זה מסמכותו של הנשיא להחליט בנוגע ליישום חוקים שעברו את אישור המג'לס ו"מועצת שומרי החוקה". הוא הדגיש, כי אם הנשיא אינו חותם על הצעות חוק בתוך פרק זמן מסוים, רשאי יו"ר המג'לס להכניסו לתוקף ומרגע זה הוא מחייב את כלל הגופים הביצועיים במדינה (מהר, 14 אוגוסט). גם דרשן תפילות יום השישי בעיר קום, חג'ת אל-אסלאם סיד מחמד סעידי (Seyyed Mohammad Sa'idi), מתח ביקורת מרומזת על הנשיא ואמר, כי אף אחד אינו פטור מהחובה לממש חוקים, שעברו את אישור הגופים הרלוונטיים (פארס, 13 אוגוסט).

7. דבריהם של חברי המג'לס מטהרי ותוכלי עוררו תגובות זועמות בקרב תומכי הממשלה, שטענו, כי הם משרתים את האינטרסים של אויבי איראן המעוניינים לייצר חילוקי דעות בקרב בכירי המשטר. חבר הנהלת המג'לס, מחסן כוהכן (Mohsen Kuhkan), ציין, כי יש להבחין בין ביקורת לבין עלבונות וכי אין זה ראוי לפעול באופן שמחליש את הנשיא. לדבריו, סגנון הביקורת בו נקטו שני חברי המג'לס אינו ראוי ואינו מסייע לפתרון הבעיות. גם חברת המג'לס פאטמה אליא (Fatemeh Alia) מתחה ביקורת חריפה על דברי שני חברי המג'לס ואמרה, כי דבריו של מטהרי והאשמותיו נגד הנשיא והשקפותיו מצדיקים את העמדתו לדין (אירנ"א, 15 אוגוסט).

8. בצל הביקורת הגוברת על הנשיא דיווח השבוע השבועון "יאלת'אראת אל-חסיין" (Yaltharat al-Hossein), המזוהה עם הקבוצה האולטרה-שמרנית, "אנצאר חזבאללה", כי בפגישה חשאית, שהתקיימה בראשית 2010 בין המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, לבין קבוצת חברי מג'לס שמרנים ועסקה במשבר הפוליטי במדינה לאחר הבחירות לנשיאות, שב והביע המנהיג תמיכה בנשיא אחמדינז'אד. בראיון, שקיים השבועון עם חבר המג'לס השמרני, חמיד רסא'י (Hamid Rasa'i), אמר תומכו של הנשיא, כי בתגובה לביקורת, שהשמיעו במהלך הפגישה כמה חברי מג'לס ביחס למדיניות הממשלה, אמר המנהיג, כי אף אם קיימות בעיות מסוימות בתפקוד הממשלה, הרי שבסך הכל יתרונותיה גוברים בהרבה על חסרונותיה. המנהיג הדגיש את הצורך להיאבק נגד האופוזיציה הרפורמיסטית ואמר, כי יש להתמקד במאמצים לעקור את שורשי תנועת הרפורמה ולא בהעמדתם לדין של מנהיגי האופוזיציה. הוא טען, כי אילו היו עוקרים את שורשי תנועת הרפורמה לאחר הפגנות הסטודנטים ביולי 1999, לא היתה איראן ניצבת 10 שנים מאוחר יותר בפני משבר פוליטי חדש (ג'רס, 14 אוגוסט).

החל שלב הרישום הסופי לקראת יישום הרפורמה במדיניות הסובסידיות

9. על רקע ספקות בנוגע לכוונת הממשלה לעמוד בהתחייבותה להתחיל ביישום תוכנית הרפורמה במדיניות הסובסידיות בחודש ספטמבר הקרוב, החל השבוע שלב נוסף לקראת מימוש התוכנית. במחוזות טהראן, קום וקזוין החל השלב האחרון ברישום חשבונות הבנקים על-ידי האזרחים באינטרנט (באמצעות האתר www.refahi.ir). פרטי חשבונות הבנקים נועדו לשמש את הממשלה לצורך הפקדת הקצבאות לאזרחים בהתאם לתוכנית המוצעת. יום ה-25 באוגוסט נקבע כתאריך סופי לרישום חשבונות הבנקים על-ידי אזרחי טהראן. דובר המטה הממשלתי לתמורה כלכלית, מחמד רזא פריזין (Mohammad Reza Farzin), עדכן השבוע, כי עד כה הושלם רישום חשבונות הבנקים של 86 אחוזים מהאזרחים הנכללים במסגרת התוכנית ב-26 מחוזות (אלף, 16 אוגוסט). השבוע גם פרסם משרד הרווחה מספר טלפון באמצעותו יכולים אזרחים לברר פרטים בנוגע לתוכנית הרפורמה וכן לאופן רישום חשבונות הבנקים שלהם. המוקד הטלפוני מאויש 24 שעות ביממה ומספרו: 021-48031222 (פארס, 14 אוגוסט).

10. ראש ארגון הרפורמה במדיניות הסובסידיות, שהוקם במסגרת חוק הרפורמה, מסר השבוע פרטים בנוגע לארגון החדש. בראיון לסוכנות הידיעות "פארס" אמר בהרוז מראדי (Behrouz Moradi), כי תפקידו העיקרי של הארגון הוא פיקוח ותיאום ברמה הלאומית והמחוזית בין הגופים הביצועיים המעורבים במימוש הרפורמה. הוא ציין, כי הארגון, הממוקם כעת במשרדי משרד הרווחה, צפוי לפעול בטהראן בלבד ולא במחוזות. לדברי מראדי, טרם נקבע סכום הקצבאות שבכוונת הממשלה לשלם למשפחות כתחליף לסובסידיות שיבוטלו (פארס, 15 אוגוסט).

11. בתוך כך נמשך הדיון הפנימי באיראן סביב השלכותיה הצפויות של הרפורמה במדיניות הסובסידיות על שיעור האינפלציה. האתר "תאבנאכ" דיווח השבוע, כי כלכלנים הפועלים בשירות הממשלה לא הצליחו להעריך במדויק את השפעת התוכנית על שיעור האינפלציה. על-

פי דיווח זה, מסר אחד המומחים במהלך ישיבה, שהתקיימה לאחרונה באחד ממשרדי הממשלה, כי הכלכלנים בחנו מספר מודלים כלכליים בניסיון להעריך את השפעתה האפשרית של התוכנית על האינפלציה והגיעו להערכות שונות הנעות בין עליה של 11 אחוזים בשיעור האינפלציה כתוצאה ממימוש התוכנית לבין עליה של 30 אחוזים בשיעור האינפלציה (בנוסף לשיעור האינפלציה כיום העומד על כ-10 אחוזים, תאבנאכ, 16 אוגוסט).

מסך הכניסה לאתר: www.refahi.ir המשמש את האזרחים לרישום חשבונות הבנקים

12. היומון השמרני "אבתכאר" (Ebtekar) הזהיר השבוע מפני מימוש לקוי של תוכנית הרפורמה, שיוביל לפגיעה בשכבות החלשות בחברה. במאמר מערכת, שפירסם היומון, נכתב, כי יישום התוכנית יועיל לעניים בחברה רק אם תשלום הקצבאות, שאמורות להחליף את הסובסידיות, יבוצע בצורה משביעת רצון. היומון מתח ביקורת על כך, שאף על-פי שחלפו כבר שישה חודשים מאז הושלם חוק הרפורמה במדיניות הסובסידיות, עדיין קיימים ספקות רבים בנוגע לאופן מימושה וחוסר בהירות ביחס למנגנון, שאמור לקבוע אילו משפחות יזכו לקבל את הקצבאות. היומון הצביע על סתירות בהצהרות בכירים איראנים בנוגע למועד מימוש התוכנית, לסכום הקצבאות שאמורות להיות משולמות ולהשפעת התוכנית על הקיצוב בדלק. הצהרות סותרות אלה פוגעות לטענת היומון באמון הציבור בתוכנית ועלולות לסכן את מימושה (אבתכאר, 16 אוגוסט).

13. יוזכר, כי בהתאם לתוכנית הרפורמה במדיניות הסובסידיות, שאמורה להיות מיושמת באופן הדרגתי לאורך מספר שנים, יבוטלו הסובסידיות הממשלתיות הניתנות כיום לכלל האוכלוסיה על דלק, גז טבעי, חשמל, מים ולחם, והן ימרו בתשלום קצבאות במזומן לשכבות נזקקות.

על רקע ויכוח נמשך בנוגע לנתונים: עליה של 3.5 אחוזים בשיעור האבטלה

14. סוכנות הידיעות "מהר" דיווחה השבוע על עליה של 3.5 אחוזים בשיעור האבטלה באיראן באביב 2010 יחסית לתקופה המקבילה אשתקד. על-פי נתוני מרכז הסטטיסטיקה הלאומי, הגיע שיעור האבטלה ל-14.6 אחוזים ומספר המובטלים נאמד בלמעלה מ-3.5 מיליון איש.

הנתונים מצביעים על עליה בשיעור האבטלה ב-26 מחוזות ברחבי איראן. שיעור המובטלים בקרב גברים עומד על 11.9 אחוזים ובקרב נשים על 25 אחוזים. בקרב צעירים בני 15 עד 29 הגיע שיעור האבטלה ל-26.1 אחוזים (20.6 אחוזים בקרב גברים ו-44.3 אחוזים בקרב נשים). עוד עולה מנתוני המרכז הלאומי לסטטיסטיקה, כי בחודשי האביב עבדו רק 41.5 אחוזים מהמועסקים באיראן לפחות 49 שעות בשבוע בממוצע (מהר, 17 אוגוסט).

15. על רקע פרסום הנתונים נמשך השבוע הויכוח בין מרכז הסטטיסטיקה, האחראי על-פי החוק לפרסום נתוני האבטלה, לבין משרד העבודה. שר העבודה והעניינים החברתיים, עבד אל-רזא שיח' אל-אסלאמי (Abdol-Reza Shekholeslami) הטיל ספק בנתוני המרכז והביע את דעתו, כי הם שגויים. הוא ציין, כי משמעות עליה של 3.5 אחוזים בשיעור האבטלה יחסית לשנה שעברה היא תוספת של לפחות מיליון מובטלים חדשים. על-פי נתוני משרד העבודה נוספו רק 20 אלף אזרחים לרשימת מקבלי קצבת האבטלה בשנה שעברה, ולפיכך הנתונים, שפירסם מרכז הסטטיסטיקה, נראים לדבריו תמוהים (מהר, 17 אוגוסט).

16. יוזכר, כי בחודשים האחרונים התעורר במספר הזדמנויות ויכוח בנוגע לנתוני הכלכלה האיראנית, ובכלל זה גם ביחס לנתוני האבטלה. לטענת אמצעי תקשורת ומומחים כלכליים, שיעור האבטלה בפועל גדול משמעותית מהנתונים הנמסרים על-ידי הממשלה.

17. בעקבות פרסום נתוני האבטלה הזהיר השבוע היומון "מרדם סאלארי" (Mardom Salari) מפני השלכותיה השליליות של התופעה על החברה, ובהן: פגיעה במוסד המשפחה, עליית הפשיעה וכיו"ב. הוא קרא לממשלה לנקוט בשורה של צעדים על מנת להתמודד עם העליה הנמשכת בשיעור האבטלה, ובהם: הגברת הפיקוח על גבולות המדינה (בעיקר עם אפגניסטאן) כדי למנוע כניסתם של פועלים בלתי-מקצועיים לאיראן, חיזוק הקשר בין התעשייה לאוניברסיטאות, מימוש אמיתי של תוכנית ההפרטה, תמיכה בארגונים בלתי-ממשלתיים המכשירים עובדים, תיקון חוק העבודה על מנת לספק הגנה טובה יותר לפועלים ובחינה מדוקדקת יותר של הליכי מתן הלוואות על-ידי הבנקים למפעלים (מרדם סאלארי, 17 אוגוסט).

18. היומון השמרני "ג'אם-י ג'אם" (Jam-e Jam) מתח ביקורת על דברים, שאמר לאחרונה שר העבודה, לפיהם חלק גדול מהמובטלים הם צעירים שאינם מעוניינים לעבוד בשל עצלנותם. היומון דחה את הטענה וציין, כי צעירים משכילים רבים מעוניינים לעבוד, אך הם נוטים לדחות

הצעות עבודה, שאינן תואמות את השכלתם ואת ציפיותיהם הגבוהות. היומון קרא לשפר את תנאי ההעסקה של צעירים משכילים על מנת לעודדם לצאת לעבודה (ג'אם-ג'ים, 14 אוגוסט).

הולכים לבתי הקולנוע במקום למסגדים: ביקורת אנשי דת בכירים על הקרנת סרטים במהלך הרמדאן

19. הקרנה פומבית של סרטי קולנוע על גבי מסכים גדולים בלילות חודש הרמדאן מעוררת ביקורת חריפה מצד כמה אנשי דת בכירים. הקרנת הסרטים נעשית במסגרת התוכנית "מאד'אן עד אד'אן" (מהקריאה לתפילה בבוקר הרמדאן ועד הקריאה לתפילה בסיום הצום), שהונהגה ביזמת כמה בעלי בתי-קולנוע גדולים ובאישור משרד ההכונה האסלאמית. התוכנית הונהגה בשנה שעברה במספר בתי-קולנוע גדולים בטהראן והורחבה השנה לבתי-קולנוע בערים מרכזיות נוספות, ובהן אהואז (Ahvaz) ורשת (Rasht). במסגרת התוכנית מוקרנים סרטי קולנוע מהשעה 1500 אחה"צ ועד 0300 לפנות בוקר והיא נועדה לקדם את תעשיית הקולנוע האיראנית ואת מכירת הכרטיסים לבתי-הקולנוע במהלך חודש הצום, שבו כמות הכרטיסים הנמכרת נחשבת נמוכה יחסית.

מקור התמונה: סוכנות הידיעות "פארס"

20. יישום התוכנית עורר ביקורת חריפה מצד כמה אנשי דת שמרנים. דרשן תפילות יום השישי במסגדים במשהד, איש הדת האולטרה-שמרני חג'ת אל-אסלאם סיד אחמד עלם אל-הדא (Seyyed Ahmad Alam al-Hoda), תקף השבוע בחריפות את התוכנית וטען, כי היא מעודדת אנשים לצפות בסרטים במקום ללכת להתפלל. במהלך דרשת תפילת יום השישי קרא איש הדת לבכירים בערים המרכזיות להפסיק את יישום התוכנית באומרו, כי היא מונעת מאנשים להקדיש את תשומת לבם לאלוהים ולקוראן (איסנ"א, 13 אוגוסט).

21. גם דרשן תפילות יום השישי בעיר ח'רם-אבאד (Khoramabad), סיד אחמד מיר-עמאדי (Seyyed Ahmad Miremadi) תקף את התוכנית וכינה אותה "אנטי-דתית". לדבריו, בשעה שאנשי הדת משקיעים מאמצים למשוך אנשים על מנת שאלה יבואו להתפלל במסגדים, מעודדים בעלי

בתי- הקולנוע את הציבור לצפות בסרטי קולנוע. הוא ציין, כי על משרד ההכוונה האסלאמית לעודד אזרחים לבוא במהלך הרמדאן למסגדים ולא לבתי-הקולנוע.

22. בעלי בתי-הקולנוע, לעומת זאת, טענו, כי התוכנית זוכה להצלחה רבה בקרב הציבור וכי אזרחים רבים ומשפחות רבות מגיעים להקרנת הסרטים. בתגובה לביקורת מצד אנשי הדת אמר עלי סרטיפי (Ali Sartipi), בכיר בתעשיית הסרטים האיראנית, כי התוכנית אינה פוגעת בתוכניות הדתיות הנהוגות במהלך חודש הצום וכי בזמן הקרנת הסרטים בבתי-הקולנוע לא מתקיימת ממילא אף פעילות דתית במסגדים ובמרכזים הדתיים. הוא הדגיש, כי התוכנית קיבלה את אישור הרשויות וכי היא מתבצעת בשיתוף פעולה עם כוחות ביטחון הפנים (פארס, 14 אוגוסט). יצוין, כי במקביל להקרנת הסרטים בבתי-הקולנוע משודרים סרטים גם בטלוויזיה האיראנית. בעבר עורר גם שידור הסרטים על-ידי רשות השידור הממלכתית ביקורת מצד אנשי דת, שטענו, כי הקרנת סרטים מעודדת אנשים להישאר בבתיהם ולהעדיף צפייה בסרטים על פני הליכה למסגדים והשתתפות בטקסים דתיים המתקיימים במהלך חודש הצום.

תמונת השבוע: הנשיא סועד את סעודת שבירת הצום בחברת ילדים יתומים

Photo : president.ir

FARS NEWS AGENCY